

STEUNPUNT BRANDWEER

Inleiding

De brandweer valt onder de categorie van hoog risico beroepen binnen de publieke sector. Brandweermensen kunnen last krijgen van schokkende ervaringen. De impact kan soms groot zijn en kan het welzijn of de gezondheid aantasten. Daarom wordt, vanuit goed werkgeverschap, georganiseerde collegiale opvang en nazorg (TCO/BOT/COT) aangeboden in de regio's. Het systeem van collegiale ondersteuning is dicht op de praktijk georganiseerd en voorziet in de behoefte om over de impact van een incident met elkaar na te praten. Centraal hierbij staat het natuurlijk herstelvermogen, de eigen veerkracht en het collegiaal signaleren van mogelijke verwerkingsproblemen.

Arbeidsveiligheid is voor zowel de werkgever als de werknemer een belangrijk thema. Het aanbieden van goede psychosociale (na)zorg sluit daar naadloos bij aan. De werkgevers, werknemers en het ministerie van Veiligheid & Justitie hebben samen de koers ingezet om één toegangspunt te organiseren waar medewerkers met psychosociale klachten, hun familieleden, leidinggevenden, collega's en collegiale ondersteuners terecht kunnen. Het Steunpunt Brandweer is een aanvulling op de regionale nazorgvoorziening. Het is passend om voor de 25 brandweerregio's één landelijk steunpunt aan te bieden. Dit steunpunt is laagdrempelig, onafhankelijk en gegarandeerd vertrouwelijk.

Defensie en de Nationale Politie zijn ons daarin inmiddels voorgegaan en van hun ervaringen kunnen wij leren en profiteren. De Basis begeleidt, in opdracht van het Ministerie van Defensie, veteranen en hun thuisfront via het Veteranenloket. De Basis begeleidt ook, in opdracht van de Nationale Politie, politiemensen en hun thuisfront via het 24/7 Loket Politie. Beide voorzieningen zijn landelijk dekkend en functioneren zeer goed. De Basis is een stichting zonder winstoogmerk.

Doelstellingen

1. Bevorderen van een gezond en veilig werkklimaat met mentaal veerkrachtige medewerkers.
2. Het aanbieden van een laagdrempelige en 'veilige' voorziening voor psychosociale hulp, die makkelijk vindbaar en toegankelijk is en direct de juiste hulp biedt, en daardoor aantrekkelijk is voor brandweermensen.
3. Het leveren van snelle hulp en het bijdragen aan inzetbaarheid.
4. Het vroegtijdige signaleren van en verwijzen naar behandeling bij ernstige problemen.

Hoe

Er is een steunpunt ingericht, dat direct toegang biedt tot gespecialiseerde zorg, volgens de uitgangspunten van de richtlijn psychosociale ondersteuning geüniformeerd. Een steunpunt dat, via een gratis 0800 telefoonnummer en een emailadres, makkelijk toegankelijk is voor (oud-) brandweermedewerkers en hun familieleden, leidinggevenden, collega's of collegiale ondersteuners zonder tussenkomst van een keuzemenu of een receptionist. De hulpvrager bereikt direct een gespecialiseerd maatschappelijk werker die advies kan geven of direct de juiste hulpverlener inschakelt. Het steunpunt streeft ernaar, indien de hulpvrager daarmee instemt, de samenwerking met het eventueel aanwezige bedrijfsmaatschappelijk werk, arbodiensten en of andere zorgverleners voor de brandweer, zo veel en zo goed mogelijk te bevorderen. Andersom kan ook de collegiale ondersteuner, Arbo of andere professional in de regio doorverwijzen naar het Steunpunt Brandweer. Het principe van getrapte zorg is van toepassing: niet meer zorg dan nodig, niet minder dan gewenst.

Reikwijdte hulpverlening

Door de uitvoering van het brandweervak bestaat het risico op fysiek en of mentaal letsel. De combinatie van werk gerelateerde- en privéproblemen kunnen mensen extra kwetsbaar maken voor ingrijpende gebeurtenissen in het brandweerwerk. Daarom wordt in beginsel geen onderscheid

gemaakt of de hulpvraag werk- of privé gerelateerd is. De maatschappelijk werkers van de Basis bieden een korte interventie. Ze zijn opgeleid om signalen van ernstige verwerkingsproblemen te herkennen. Desgewenst doen ze een begeleide verwijzing voor diagnostiek en eventuele behandeling naar de gespecialiseerde tweedelijns ketenpartners, zoals trauma psychologen.

Programma van eisen

Het steunpunt:

- Is onafhankelijk van de brandweerorganisatie
- Is bereikbaar voor medewerkers (beroeps en vrijwillig), oud-medewerkers en familieleden met een hulpvraag
- Is bereikbaar voor collega's, leidinggevend en collegiale ondersteuners die zich zorgen maken over een medewerker en daar tips of advies voor willen hebben
- Is deskundig op het gebied van psychosociale hulpvragen na ingrijpende gebeurtenissen zowel kort erna, als na jarenlange stapeling van ervaringen
- Is goed bekend met het brandweervak en de brandweercultuur
- Is zeer toegankelijk: 7 dagen per week makkelijk bereikbaar en aangenaam ondersteunend
- Levert snel beschikbare hulp met landelijke dekking, geen drempels, geen wachtlijsten
- Voorkomt uitval of verkort de uitvalperiode, en bevordert herstel en terugkeer na uitval
- Verbetert de waardering van medewerkers voor de werkgever

Het steunpunt is niet:

- Crisisopvang in engere zin (maar kan in geval van crisis wel consultatief adviseren of ter voorkoming van crisis voorzien in time-out)
- Behandeling (maar kan wel voor behandeling verwijzen)

Steunpunt Brandweer

Het steunpunt biedt naast directe eerstelijns hulp ook toegang tot de tweedelijns gespecialiseerde zorgketen, zoals die al voor veteranen en politie medewerkers bestaat. Hierbij zijn vertrouwelijkheid, laagdrempeligheid, veiligheid en betrouwbaarheid gegarandeerd door de onafhankelijke positie van de Basis. Het maatschappelijk werk van de Basis, gespecialiseerd in psychotrauma en met contextkennis van de uniformberoepen heeft goede landelijke dekking. Cliënten worden in de regel thuis bezocht, of indien gewenst op een andere geschikte locatie dicht bij huis. De Basis is zich bewust van de werkgevers - werknemers relatie en zal een gezonde relatie met de werkgever bevorderen.

De diensten van het Steunpunt Brandweer kunnen bestaan uit:

- *Informatie en advies*
Het geven van informatie en advies via telefonisch contact of de email. In veel gevallen volstaat dit al, waarna het contact wordt afgesloten. Het steunpunt is hiervoor 7 dagen per week, 16 uur per dag bereikbaar. Ervaring leert dat dit een goede tijdspanne is qua beschikbaarheid en dat in de nacht niet tot nauwelijks gebeld wordt. 24/7 blijft als optie beschikbaar, mocht dit in de toekomst toch wenselijk blijken.
- *Kortdurende hulpverlening achter het steunpunt*
Hulpvragers krijgen een intake. Deze intake vindt bij voorkeur plaats in de thuissituatie. Na de intake wordt in overleg een plan van aanpak gemaakt en worden procesafspraken gemaakt. Indien na enkele (meestal vijf) gesprekken blijkt dat intensievere of langduriger hulp gewenst of nodig is, wordt in overleg met de betrokkenen een passend vervolg geadviseerd.